

Kijkwijzer HAVO/VWO

(Foto's Michiel Jansen)

Luciano Dionisi **La Casa di Mare** (Het Huis van de Zee)

Je ziet een liggend (horizontaal) gedeelte met ronde en hoekige vormen en een staand (verticaal) gedeelte.

Als ontwerp maakte Dionisi een bouwplaat, compleet met stippellijnen om langs te knippen en te vouwen. Zo maakte hij het beeld in het klein. Toen hoefde het alleen nog maar in de fabriek in het groot te worden nagemaakt met behulp van assistenten en machines.

1. Waaraan herken je het huis?

2. Waar doet de vorm je nog meer denken?

Het beeld heet in het Nederlands "Het Huis ván de Zee" en niet "Het Huis áán de Zee". De bedoeling van de kunstenaar is dat de zee bezit neemt van het huis.

3. Hoe zie je dat verbeeld?

4. Loop eens om het beeld heen. Kan je zien hoe de onderdelen van het beeld aan elkaar zijn verbonden? Noem 2 verschillende technieken.

5. Kan je ook zien waar het gevouwen (omgezet) is? Waar?

6. Een deel van het beeld is organisch. Beschrijf welk deel. Andere delen zijn geometrisch van vorm. Wat betekent dat?

7. Het staande deel is:

ruimte innemend

ruimteomsluitend

Kijkwijzer HAVO / VWO

Ales Veselý **The Messenger** (De boodschapper)

Ales Veselý heeft een beeld gemaakt als een poort. Loop er maar eens doorheen en ervaar wat het is om een 'kei' van 10 ton boven je hoofd te hebben.

Deze 'keien' zijn z.g. 'beren'. Dat zijn slakken uit de hoogovens; resten aangekoekt materiaal, van kalk (net zoals in je waterketteltje thuis) en ijzer.

Het beeld bestaat uit twee delen; een liggend en een staand deel, die er samen toch uitzien als één beeld.

Klassieke thema's in de beeldhouwkunst zijn dragen, klemmen, omsluiten, vorm en restvorm:

1. Zie je waar deze thema's gebruikt zijn in dit beeld?

2. Hoe is de onderste "beer" ingeklemd?

2. Hoe is het mogelijk dat de "beer" boven in het beeld blijft hangen? Noem meerdere redenen. En welke technieken zijn hier bij gebruikt?

3. Wat doen de spiraalveren boven in het beeld?

Kan de binnenste staande plaat echt bewegen?

Let op! Ales Veselý vindt dat een beeld zo moet worden opgebouwd dat het kleinste deel zich tot het grote geheel verhoudt als een juistv gekozen woord in een goedlopende zin in een hoofdstuk van een goed geschreven boek.

4. Wat bedoelt hij hiermee? Haal eens één detail weg, b.v. een huls en kijk wat er gebeurt.

5. Wat vindt je van het beeld?

Kijkwijzer HAVO / VWO

Nico de Wit **Zonder titel.**

Het idee voor dit beeld kreeg de kunstenaar op het terrein van CORUS.

Daar zag hij gietgoten, trechters en trappen. Deze vormen heeft hij gebruikt in zijn beeld.

Eerst heeft hij een maquette in staal gemaakt.

1. Wat is een maquette?

2. Hoe kan het dat het beeld niet omvalt? Noem twee redenen.

3. Ga eens in het beeld staan. Je ziet een trap waarop je niet mag klimmen.

Waar gaat de trap naar toe denk je?

Wat zou een titel voor het beeld kunnen zijn?

De treden van de trap zijn naar boven toe kleiner.

Dat noemen ze verjongen.

4. Daardoor lijkt de trap: korter langer **Kruis aan.**

4. Kruip nu weer naar buiten. Je ziet twee nokken uit de onderste vorm steken.

Waarvoor zijn die denk je?

5. Kijk eens naar de bovenkant van de "leuning van de trap".

Worden ze smaller of breder naar boven toe?

Klopt het met het perspectief van een normale trap?

6. Is het beeld hol of massief. Wat hoor je als je er op klopt?

7. Nico reist veel. Dat zie je ook aan dit kunstwerk.

Aan welke gebouwen uit oude culturen doet dit beeld je denken?

Kijkwijzer HAVO / VWO

Karl-Heinz Langowsky **Die leeren Augen der Sprachlosigkeit**

De Duitse kunstenaar Langowsky heeft een protestbeeld gemaakt.

Hij kon niet begrijpen dat mensen plannen hadden gemaakt voor een vliegveld recht voor de kust van Wijk aan Zee en dat ze giftige bagger wilden storten op de plek waar je heerlijk kunt surfen. Het maakte hem sprakeloos.

Daarom maakte hij een soort masker met lege ogen.

De mond is opengesperd van ontzetting.

Het beeld heet dan ook in het Nederlands:

"De lege Ogen van de Sprakeloosheid".

Het ligt er bij als een neergestorte vlieger. Gelukkig zijn de plannen niet doorggegaan.

- 1. Dit beeld is bijna helemaal plat, tweedimensionaal. Bijna! Waar is het driedimensionaal?**
- 2. Hoeveel richtingen hebben tweedimensionale vormen. Welke? En hoeveel richtingen driedimensionale vormen? Welke?**
- 3. Hoe is de mond gemaakt?**
- 4. Waarom is het belangrijk dat dit platte vlak tegen een helling ligt?**
- 5. Wat vind je van dit beeld? En waar het voor staat?**

Kijkwijzer HAVO / VWO

Antonio Sobrino Sampedro & Mercedes Cano Redondo **Esperanza**

Antonio en Mercedes komen uit Spanje. Mercedes zat nog op de kunstacademie toen ze dit beeld samen maakten. Esperanza betekent: Hoop of Verwachting. Als een vrouw zwanger is, is zij in verwachting. Dat is dus ook wat je ziet: een zwangere vrouw.

Het beeld kan draaien op de wind.

Het drukt ook de hoop uit op een betere toekomst voor alle kleine dorpen in Europa.

Door "met de wind", veranderende tijden, mee te draaien zouden dorpen telkens kunnen overleven.

1. Zie je de zwangere vrouw?

Zo ja:

2. Hoe is de buik van de vrouw gemaakt. Hoe zijn de billen gemaakt?

3. Zie je de voeten van de vrouw? Hoe zijn ze gemaakt?

4. Kijk eens naar de haren van de vrouw.

Waarom zouden die nou niet gewoon naar beneden hangen?

5. Dit beeld is figuratief. Wat betekent dat?

Wat betekent abstract?

6. Vind je de plek goed van dit beeld? Vertel ook waarom.

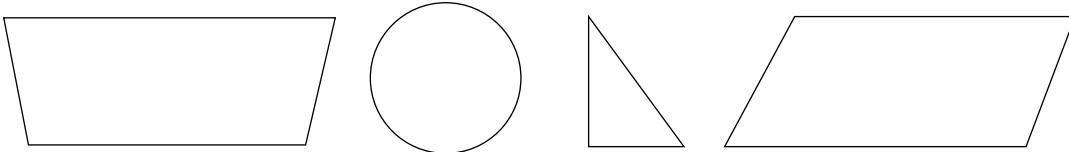
Kijkwijzer HAVO / VWO

Robert S. Erskine **White Rhythm (Wit Ritme)**

Is dit een rups die over het duin gaat wandelen? Of wasgoed aan een lijn? Niks daarvan. Dit beeld gaat over de grote stad. Over de drukte op de zebrapaden. Mensen in fladderende regenjassen die elkaar tegenkomen bij het oversteken. De sprieten geven de richting van het lopen aan.

1. Kijk eens goed. Uit welke vormen is het beeld opgebouwd? Er zijn er twee goed:

Het beeld heet in het Nederlands "Wit Ritme".

Ritme in muziek is wat je bijvoorbeeld hoort door de herhaling van de beat of de slagen op trommels. Ook in beeldende kunst komt ritme door herhaling voor.

2. Snap je de titel van het beeld nu? Leg uit.

3. De sprieten zijn niet alleen voor het mooie. Ze zijn ook nodig. Waarvoor denk je?

4. Je staat nu lekker hoog en je kunt bijna alle beelden zien. Wat maakt dit beeld anders dan alle anderen?

5. De manier waarop de kunstenaar de afzonderlijke vormen aan elkaar heeft gelast geeft een extra driedimensionale (ruimtelijke) werking aan het beeld. Leg uit.

6. Wat vindt je van "White Rhythm". Verklaar je antwoord.

Kijkwijzer HAVO / VWO

Nico Betjes **Zonder titel**

Nico Betjes gaf zijn beeld geen titel. Hij vond dat een titel gelijk al vertelt waar het beeld op lijkt. En dan kijk je niet goed meer volgens hem.

Als je naar de uiteinden kijkt zie je dat er vouwen inzitten; naar binnen en naar buiten. Ze zijn gemaakt met een sterke pers. In iedere plaat dezelfde vouw opnieuw gemaakt. Loop eens om het beeld heen. Dan zie je door de restvormen steeds andere doorkijkjes.

- 1. Kijk eens goed. Zijn de bogen hetzelfde of verschillend?
Hoe zijn ze ten opzichte van elkaar geplaatst?**
- 2. Hoeveel platen staal heeft Nico Betjes gebruikt voor zijn beeld ?**
- 3. Een beeld is niet altijd alleen wat je ziet. Klop eens op het beeld. Wat hoor je? Nu nog eens. Uit hoeveel platen bestaat het beeld?**
- 4. Hoeveel keer heeft hij dezelfde vouw met de pers gemaakt?**
- 5. Bedenk een titel.**

Kijkwijzer HAVO / VWO

Jaak Soans **Playing Waves (Spelende Golven)**

De kunstenaar Jaak Soans heeft eerst een klein model, een maquette, gemaakt en net zo lang gekeken en gepast tot hij het goed vond. Zijn beeld staat bovenop een laag duintje zodat je er helemaal omheen kunt lopen. Je ervaart een beeld het beste door het van alle kanten te bekijken. Dan zie je dat het beeld telkens verandert van vorm. Soms is het dicht en lijkt het heel groot en zwaar en dan weer heel open, licht en puntig.

1. Loop eens om het beeld heen.

Welke tegenstelling zie je? Kruis aan.

☐ hol-bol	☐ licht-schaduw
☐ rond-hoekig	☐ ruw-glad
☐ open-gesloten	☐ dik-dun
☐ zwaar-licht	

2. Welke vorm heeft hij steeds gebruikt? Hoeveel vormen?

3. Dit kunstwerk heet 'Spelende Golven'.

Zie je dat terug in het beeld? Ja / nee?

Waarom?

4. Ga eens op afstand staan van het beeld vanuit het standpunt waarbij je dit detail ziet en kijk door je wimpers. Omschrijf wat je ziet. Begrijp je nu hoe deze beeldhouwer in en mét de ruimte werkt?

5. Wat vindt je van dit kunstwerk?

Vertel ook waarom.

Kijkwijzer HAVO / VWO

Paul Schöbel **Insh'Allah (Zo God het wil)**

Dit beeld is eigenlijk geen beeld maar de uitkomst van een onderzoek. Dat klinkt gek, maar de kunstenaar vond het belangrijker hoe deze vorm tot stand is gekomen. Meer dan dat het een mooi beeld zou worden. Hij wilde de grenzen van de krachten van het staal verkennen. Dit proces noemde hij een 'performance', een soort theater. Hiervoor gebruikte hij een hoge magneetkraan. Het proces is ook op film opgenomen door het televisieprogramma Klokhuis.

- 1. Je ziet twee afzonderlijke delen. Bij de eerste (vooraan op de foto) liggen diverse vormen bij elkaar. Beschrijf deze vormen.**
 - 2. Hoe is de 'performance' in zijn werk gegaan, denk je?**
 - 3. De kunstenaar gaf achteraf de naam 'Draperie' aan dit beeld. Zie je dat terug in het beeld?**
 - 4. Loop eens naar het tweede 'beeld'. Wat zie je als je dit beeld bekijkt? Uit hoeveel delen bestaat het.**
 - 5. Waarvan is het lange ronde deel in het verleden een onderdeel geweest denk je?**
 - 6. Wat heeft de kunstenaar er aan toegevoegd?**
 - 7. Waarom zou hij dit hebben gedaan? (Denk aan de magneetkraan).**
- De bedoeling was dat de punt van een hoogte van 15 meter de sleuf in de staalplaat zou doorboren. Na een aantal pogingen lukte dit niet. De kunstenaar gaf het op.
- 8. Waarom lukte het niet, denk je? Kan je de naam van dit beeld verklaren? Overleg maar.**
 - 9. Wat vind je van dit werk? Leg uit waarom je dat vindt.**

Kijkwijzer HAVO / VWO

Colin Foster **Angel XXIX, Home and Tea**

Dit beeld gaat over de tweede wereldoorlog: Het is een 'gedenkbeeld' en herinnert aan de bombardementen met de vliegende bommen V1 en V2 die vanaf de Nederlandse kust werden afgeschoten op Londen.

Colin Forster woont in Hongarije maar is van oorsprong een Engelsman.

Hij wil er mee zeggen:

Uit de puinhopen rijzen nieuwe vormen op als engelen. Of als de vogel Feniks die uit de as herrijst.

- 1. Kijk eens goed naar het beeld. Waar zie je de puinhoop en wat is de vorm die herrijst?**
- 2. Heeft de kunstenaar de puinhoop zomaar neergekwakt of heeft serieus de onderdelen gerangschikt en op en naast elkaar gelegd?**
- 3. De kunstenaar is gewend om te hakken in steen. De meeste stenen zijn niet al te hoog. Maar wel breed en diep. Kan je dat in de vormen van het beeld terugzien? Waar?**
- 4. Waar doet het beeld je nog meer aan denken, behalve aan een engel of een vogel?**
- 5. Lees het tweede gedeelte van de titel eens. Het heeft met Engelse piloten in de tweede wereldoorlog te maken als zij terugkeerden van hun missie.
Hoe is deze titel in het Nederlands en wat zou het kunnen betekenen?
Als je er niet achterkomt kan je docent het uitleggen.**
- 6. Wat vind je van het beeld.
Zeg iets over de vorm maar ook over de inhoud.**

Kijkwijzer HAVO / VWO

Herbert Nouwens **CORUS**

Herbert Nouwens houdt van middeleeuwse torens zoals je die in Italië nog kunt vinden maar ook van grote hoge stenen (megalieten) van prehistorische gedenktekens als Stonehenge in Engeland. Voor deze beelden gebruikte hij dikke gedeukte platen. Rechte platen zijn saai.

De hoogste toren is iets meer dan zeven meter hoog en de laagste drie meter.

De afzonderlijke torens zijn genoemd naar de mensen die hem hebben geholpen met het maken van zijn beeld.

- 1. Uit hoeveel delen bestaat dit beeld?**
- 2. Hoe is het beeld gemaakt, denk je?**
- 3. Zijn de afzonderlijke delen van het kunstwerk hol of massief? Waaraan kun je dat zien?**
- 4. Hoe dik is het materiaal wat hij heeft gebruikt?**
- 5. Waaraan doet het beeld je denken?
Noem meerdere mogelijkheden.**
- 6. Zou je dergelijke beelden ook binnen tot hun recht komen?**
- 7. Wat doet het licht met dit beeld als de zon schijnt naar gelang het uur van de dag? Is er alleen sprake van eigenschaduw?**
- 8. De wijze waarop Herbert Nouwens de torens ten opzichte van elkaar heeft geplaatst is niet toevallig. Waarom is de ruimte tussen de torens belangrijk?**
- 9. Vind je het beeld op deze plek passen? Ja/ Nee.
Waarom?**